

§ 37 Energianvändning

GUNVOR TORSTENSSON:

Ordförande, biskopar och kyrkomötesledamöter! Betänkandet innehåller tre motioner.

Motion 2011:30 handlar om energibesparande och miljöförbättrande åtgärder med förslag att skapa en nationell idébank. Utskottet förstår motionärens goda syfte men anser att det pågår arbete med material och nätverk på flera håll inom detta område. Några exempel: Kyrkostyrelsen har tagit fram material för arbete med handlingsplaner för miljö- och energifrågor som finns på kyrkans intranät. Svenska kyrkan och Energimyndigheten tillsammans med föreningen Etik & Energi har gett ut en Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan. Svenska kyrkan på nationell nivå har samarbete med flera aktörer förutom Energimyndigheten, till exempel Riksantikvarieämbetet, Svenska miljöinstitutet, högskolor angående projekt och forskning inom området med energibesparing samt ett nära samarbete med stift. Utskottet konstaterar alltså att mycket är på gång inom detta område och att det finns erfarenheter och värdefull kompetens inte minst inom stift som spelar en central roll i detta sammanhang. Allt detta är väl så bra som en central idébank. Mot bakgrund av det sagda yrkar jag bifall till utskottets förslag att motion 2011:30 ska avslås.

Motion 2011:31 handlar om en gemensam syn på Svenska kyrkans energianvändning. Motionen innehåller två förslag. Först om gemensam syn. Här konstaterar utskottet att det i den här handboken, som jag nyss nämnde, finns både teologiska reflektioner och strategier liksom konkreta förslag på hur det går till att effektivisera energianvändningen. Detta anser utskottet ger tillräcklig vägledning för egendomsförvaltningen när stift, pastorat och församlingar ska ta ställning till etiskt försvarbara energislag och där vi vet att vindkraft står högt upp på dagordningen. Men när det gäller frågan om att utreda lokalisering och etablering av vindkraftverk, konstaterar vi att det avgörs av berörda myndigheter. När Svenska kyrkan direkt eller indirekt deltar i vindkraftverksprojekt måste detta hanteras regionalt på stiftsnivå och i nära dialog med berörda församlingar. Därför är det olämpligt med en central lösning. Bifall till utskottets förslag att motion 2011:31 ska avslås.

Motion 2011:44 handlar om en central upphandling av miljöcertifierad el för Svenska kyrkan. Där föreslår motionären att Svenska kyrkan på nationell nivå borde ta initiativ och inleda centrala förhandlingar med kraftbolagen för att få garantier för miljöklassad el och förmånliga avtal som alla församlingar och samfälligheter skulle kunna ta del av. En god tanke. För att kunna göra central upphandling och sluta ramavtal måste det finnas efterfrågan och intresse från många håll i landet och särskilt från stora enheter som Göteborgs, Västerås och Stockholms församlingar. Utskottet upplever inte att det i nuläget finns någon större efterfrågan på en central lösning, och kyrkostyrelsen har inget mandat att sluta bindande avtal för andra enheter inom Svenska kyrkan. Alltså, församlingar kan inte tvingas att ansluta sig till en elleverantör som är centralt upphandlad.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag att motion 2011:44 ska avslås.

STEN PERSSON:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Först ett tack för utskottets beredning och behandling av vår motion 2011:31. I den skriver vi om en om möjligt gemensam syn på etiskt försvarbara energislag samt ett gemensamt regelverk för hur Svenska kyrkan kan se på lokalisering av vindkraftverk.

Utskottet hänvisar till boken Handbok i hållbar energianvändning, och det är bra att det finns en sådan bok där stift och församlingar kan få stöd i sitt arbete, men ett gemensamt regelverk är det ju knappast eller en gemensam syn i frågan. Jag vet också att man är bäst lokalt på att se till de lokala förutsättningarna. Detta gäller ju också för etablering av till exempel vindkraftverk. Men, säger jag, hur hanterar man frågan när det lokala motståndet är mycket aggressivt och kyrkan målas ut som en miljöförstörare, när man i själva verket tycker att man är för hållbar energiproduktion med hänsynstagande enligt det beslut som myndigheterna utfärdar för vindkraftetableringar? Ibland blir det en fråga om vem som skriker högst och inte en fråga om objektiva avvägningar. Det hade varit skönt med en gemensam hållning av Svenska kyrkan när det blåser motvind och driver vindkraftverk. I Linköpings stift planerar vi nu en ytterligare vindkraftsdag för anställda och förtroendevalda i kyrkan. Det är inte det att motstånd och intresse till etablering av vindkraft inte ska få komma till tals, det är snarare så att det är det samhällsbehov vi alla har av förnyelsebar energi som ska rymmas inom ett regelverk där alla kan känna sig trygga. Kunskap mår ju ingen illa av, men rykten och lösa påståenden kan vara förödande på lokal nivå.

Jag har inget yrkande i frågan.

JAN FRIHEDEN:

Ordförande, biskopar, ledamöter och åhörare! Jag ska försöka ge litet råg i ryggen på folket här som vill ha vindkraft. När det blåste motvind förr i tiden byggde man vindmöllor. De är i dag kulturarv. Det gäller ju att bemöta och ta upp den här traditionen, men också att bemöta det folk som finns i närheten och upplysa om att detta inte handlar om de där mastodontmöllorna som byggdes i Trelleborg och på Näs. Det handlar om en småskalighet som kommer in i landskapet.

Nu är det ju så att kyrkan äger en hel del mark, och ska vi förvalta någonting för framtiden då ska vi använda den marken också för det enda etiska sättet att få energi som vi kan stå för, dvs. vindkraft. Då är det viktigt med en lokal förankring. Det är viktigt att vinna de motståndare som vi vet finns ute i landskapet i dag, och det är viktigt att vi också tar hänsyn till det naturarv som finns i landskapet, men också förklara vilken nytta detta har. Det här är ju att ta hänsyn till omgivningen och ta ansvar för framtiden, där vi så att säga är med och producerar den energi som vi behöver för kommande generationer.

BERTH LÖNDAHL:

Ordförande och ärade ledamöter! För att knyta an till det som Jan sade, kan man fundera så här: Vad gör en god scout som råkar ut för en storm? Då bygger man inte vindskydd, utan man bygger en vindmölla. Jag tycker att utskottet här svarar utifrån perspektivet att vi bygger ett vindskydd och låter stormen dra förbi, därför att man menar sig inte tycka att det är möjligt att skapa ett ramavtal för inköp av miljöcertifierad el. Det är ett märkligt svar och det är ett oroande svar och ett motsägelsefullt svar.

Vi vet alla att när vi åker tåg betyder inte det att den elen som vi åker på kommer från det som är bra energi. Det kan också komma från el som är producerad av brunkol i Tyskland. Svenska kyrkan behöver markera att vi menar att den el vi använder och den energi vi förbrukar ska vara miljöcertifierad och på bästa möjliga sätt garantera att den är miljövänlig. Ett sätt att ta klimathotet på allvar. Det är någonting som händer i vår miljö, det är någonting som händer i vår värld och det handlar om våra barn och barnbarn. Att inte kunna skapa ett ramavtal menar jag är uppseendeväckande, eftersom ett ramavtal inte är ett tvingande

avtal. Varje församling eller samfällighet är inte bunden till det, men det ges som en möjlighet - var så god, här finns en möjlighet att gå in i ett gemensamt avtal och då har man upphandlat detta till rimliga priser. I andra sammanhang menar vi att vi kan ha gemensamma strategier och gemensamma avtal. Vi försöker bygga ett datanät för hela Svenska kyrkan, vi försöker ha en informationsportal som ska vara likartad över hela Svenska kyrkan, men plötsligt när vi kommer till en så viktig fråga som hur den el och den energi produceras, då är det plötsligt inte längre möjligt.

Jag vill därför yrka att min motion 2011:44 tillstyrks, dvs. att Svenska kyrkan undersöker möjligheten att ha ett ramavtal för inköp av miljöcertifierad el.

CLAES BJÖRNDAHL:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Jag vill säga något om motion 2011:30, om det här med idébank. Först vill jag tacka utskottet för en mycket välvillig behandling. Jag är glad över att vi delar uppfattningen att det här är angelägna frågor och att det är viktigt att ta tillvara olika idéer och erfarenheter som cirkulerar runt om i Svenska kyrkan på olika sätt. Jag kan också till min glädje konstatera att utskottet går mig litet grand till mötes, även om man yrkar avslag, för i betänkandet finns förtecknat ett antal olika projekt och idéer som pågår på olika ställen i Svenska kyrkan, vilket kan vara värdefullt för fler att ta del av. Samtidigt tror jag inte att sista ordet är sagt i den här frågan och i de här frågorna om energi över huvud taget, därför att det är stor framtidsfråga som handlar om ekonomi och etik. Jag tror att vi kommer att få anledning till att återkomma flera gånger till det. Jag får väl göra som en del andra motionärer har sagt att de ska göra, att återkomma i frågan till ett annat år. Så småningom kommer vi att få Strukturutredningen, närhet och samverkan, på vårt bord här i kyrkomötet och frågorna om energi och miljöförbättrande åtgärder har bäring också in på den utredningen.

Jag vill tacka utskottet för välvillig behandling och jag har inget yrkande.

DAN SARKAR:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Jag vill belysa ett systemfel i kyrkomötets sätt att arbeta. Vi verkar inte alltid för Svenska kyrkans bästa med vårt sätt att arbeta. När utskottet behandlade Berth Löndahls motion 2011:30 kom man fram till ett nej, ett avslag. Efteråt var det inte en utan två personer från utskottet som kom fram till mig och sade att det här är ju en bra motion. Det går ju att göra på det här sättet. Egentligen tycker vi som ni.

Det här är en fråga som är helt okontroversiell egentligen, politiskt, ideologiskt, teologiskt. Vi har en chans att få el till ett bra pris, vi har en chans att driva på utvecklingen i Sverige mot mer miljövänlig el med hela Svenska kyrkans tyngd i ryggen. Men nu säger vi nej till detta på grund av att motionen kommer från Frimodig kyrka. Nåväl, motionera om det här ni själva nästa år för vad det kan vara värt lovar jag att stödja den motionen. Fundera ett varv till. Har inte Lars Stjernkvist bara för några minuter sedan visat en annan väg, en framkomlig väg där moderater och socialdemokrater kommer överens. Alltså, oberoende av vem det är som lägger ett gott förslag som främjar Svenska kyrkan kan man rösta för det.

GUNVOR TORSTENSSON (REPLIK):

Jag vill bara betona att det har absolut inte något att göra med vilken nomineringsgrupp som har skrivit motionen. Rent juridiskt finns det inget som hindrar Svenska kyrkan på nationell nivå att teckna avtal men som jag sade tidigare måste det finnas en god uppslutning och intresse. Redan nu har stift tecknat ramavtal

som församlingar och samfälligheter kan ansluta sig till. Fördelen med det är att det är olika taxor som är förhandlingsbara hos elleverantörerna, och att ha koll på lokala marknader är inte lätt för kyrkostyrelsen men däremot enklare på stiftsnivå.